

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις: Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι

Τηλ. 210-72.72.268, Fax 210-72.72.210, e-mail: politistikitautotita@yahoo.gr

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ

Αθήνα, 17^η Απριλίου 2021

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

Πραγματοποιήθηκε σήμερα, Σάββατο 17 Απριλίου 2021, διαδικτυακώς, η **Β' Εθνοσυνέλευση των Νέων**, στο πλαίσιο των 261 Συνοδικών και Περιφερειακών Εκδηλώσεων της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Η γενική θεματική της Εθνοσυνελεύσεως, η οποία μεταδόθηκε ζωντανά από τον επίσημο διαδικτυακό ιστότοπο της Εκκλησίας της Ελλάδος www.ekklisia1821.gr, ήταν «Το ανολοκλήρωτο 1821».

Τις εργασίες της Εθνοσυνελεύσεως συντόνισε ο Γραμματέας της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας, Αρχιμ. Βαρθολομαίος Αντωνίου- Τριανταφυλλίδης.

Στην Εθνοσυνέλευση έλαβαν μέρος 115 νέες και νέοι εκπρόσωποι από τις Ιερές Μητροπόλεις της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Την έναρξη της Β' Εθνοσυνελεύσεως κήρυξε ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος. Συγκεκριμένα, ο Μακαριώτατος είπε τα εξής:

«Αγαπημένα μου παιδιά,

Μιδιαίτηρη χαρά, ξεκινούμε σήμερα μαζί τις εργασίες της Β' Εθνοσυνέλευσης των Νέων, την οποία διοργανώνει η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος, διά της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας σε συνεργασία με την Συνοδική Επιτροπή της Χριστιανικής Αγωγής της Νότητος.

Ο θυσμός των Εθνοσυνελεύσεων των Νέων δίνει την ευκαιρία σε εκπροσώπους των Ιερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας μας να μιλήσουν τα κείμενα των Εθνικών Συνελεύσεων της Ελληνικής Επανάστασης, αλλά και άλλα κείμενα των πρωταγωνιστών της

Ελευθερίας μας. Μάλλον λόγια παιδιά μου, σας δίνεται η ευκαιρία να αφουγκραστείτε τον πόνο και την ανταμοιβή, το αίμα και την δόξα της θυσίας των προγόνων μας. Σας δίνεται η ευκαιρία να γνωρίσετε το δικό μας και δικό σας παρελθόν, ώστε να χαράξετε το μέλλον σας στις ορθές βάσεις. Στα ιδανικά κείμενα που μέχρι και σήμερα αντηχούν ανάμεσα στις μαρμαρίνες στήλες του Παρθενώνα και στα ψηφιδωτά των Αγίων μας, ανάμεσα στα έπη του Ομήρου και στις Αλληγοροδόξες αναφορές των πρώτων Ελληνικών Συνταγμάτων.

Έχετε, λοιπόν, παιδιά μου τη δυνατότητα να γνωρίσετε, χωρίς τη μισολάβηση παρερμηνιών και διαστρεβλώσεων, απευθείας από τις πρωτότυπες πηγές, τις αξίες και τα ιδανικά των ανθρώπων που αγωνίσθηκαν, εμπίστε στον Χριστό και αφοσίωση στην πατρίδα, για μία Ελλάδα ελεύθερη.

Η εμπειρία της πρώτης Εθνοσυνέλευσης των Νέων κατέδειξε ότι οι φοιτητές και οι νέοι πιστήμονες της πατρίδας μας έχουν τη χάρη και τα φόδια, πνευματικά και ψυχικά, ώστε με ωριμότητα και με τρυφή να συνδιαλεχθούν, να καταθέσουν σκέψεις και προτάσεις, τις οποίες μελέτησε με προσοχή η Ιερά Σύνοδος. Είμαι βέβαιος ότι και το δεύτερο αυτό Συνέδριο θα είναι αντάξιο του επιπέδου του πρώτου.

Συγχαίρω τους Προέδρους των δύο Συνοδικών Επιτροπών, τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σιδηροκάστρου κ. Μακάριο καθώς και τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιο. Η συνεργασία των δύο Επιτροπών ήδη έχει βοηθήσει την Εκκλησία της Ελλάδος να έχει μία διακριτή, αλλά και ουσιαστική, παρουσία στον πανελλήνιο χορτασμό των 200 χρόνων από την έναρξη της Εθνογερσίας.

Συγχαίρω επίσης τα νέα παιδιά, τα οποία συμμετέχουν, καθώς και τους πιστήμονες Συντονιστές των έξι ομάδων εργασίας για το έργο το οποίο επιτέλεσαν και για την προθυμία τους να αναδείξουν τα μηνύματα κείμενα, του 1821, τα οποία διατηρούν μία διαχρονική επικαιρότητα.

Εύχομαι πάνω από όλα υγία σκόλους τους συνταλαστές, καλή υπόλοιπη Σαρακοστή και Καλή Ανάσταση.

Με τις σκέψεις αυτές, σας καλωσορίζω και κηρύσσω την έναρξη της Β' Εθνοσυνέλευσης των Νέων.»

Στη συνέχεια, στα μέλη της Εθνοσυνέλευσης απηύθυναν χαιρετισμό ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σιδηροκάστρου κ. Μακάριος, Πρόεδρος της Συνοδικής Επιτροπής επί της Χριστιανικής Αγωγής και της Νεότητος και ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιος, Πρόεδρος της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας.

Ακολούθως, άρχισε η πρώτη συνεδρίαση της Ολομέλειας, κατά την οποία, εκπρόσωποι των έξι ομάδων εργασίας της Εθνοσυνέλευσης (αντίστοιχων των έξι Μητροπολιτικών Κέντρων που κατανεμήθηκαν γεωγραφικά), παρουσίασαν τα πορίσματα της μελέτης και του διαλόγου που πραγματοποίησαν περίπου έναν μήνα τώρα. Τις έξι ομάδες εργασίας συντόνισαν οι: Παναγιώτης Χαρατζόπουλος και Κωνσταντίνος Χολέβας, Αρχιμ. Ιάκωβος Αθανασίου και Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, Πρωτοπρ. Πέτρος Αθανασόπουλος και Γεώργιος Τασσιάς, Αρχιμ. Θεμιστοκλής Μουρτζανός, Αρχιμ. Επιφάνιος Οικονόμου, Πρωτοπρ. Δημήτριος Κεσκίνης.

Από τα πορίσματα των ομάδων εργασίας, προέκυψε η Διακήρυξη της Β' Εθνοσυνελεύσεως των Νέων, η οποία έχει ως εξής:

« Η Β' Εθνοσυνέλευση των Νέων, αποτλούμενη από νέες και νέους, εκπροσώπους όλων των Ιερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας της Ελλάδος, πραγματώθηκτα ξής θέματα και απφάνθη:

Το πρώτο Μητροπολιτικό Κέντρο (εκπρόσωποι Ι. Μητροπόλεων Αττικής και Κυκλάδων) συμπέραντα ξής, όσον αφορά στη σχέση Ελλάδος και Ευρώπης και την πρόταση των Χριστιανών νέων προς τη σημερινή Ευρώπη:

Θωρούμε πως η Ευρώπη πρέπει να παναθημιλιώσει την ύπαρξή της στις τρεις ιδρυτικές τις αξίες, τις οποίες οι πολλοί έχουν απομπολήσει και κατευθύνεται προς μία ολισθηρή πορεία. Συγκεκριμένα, πρέπει να πιμίνουμε στις ζωογόνες, για την Ευρώπη, αρχές του Χριστιανισμού, των αρχαιοαλληνικών πνευματικών ναμάτων και του Ρωμαϊκού Δικαίου. Όπως και στην προμετωπίδα του πρώτου Συντάγματος γίνεται αναφορά και επίκληση στην Αγία Τριάδα και τονίζεται η ύπαρξη της επικρατούσας θρησκείας, έτσι και στην Ευρώπη του 21ου αιώνα τα σύνδρομα ανοχής γύρω από τον Χριστιανισμό πρέπει να τελειώσουν. Αλλωστε, η ανοχή και ο σβασμός των αλλοθρήσκων τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ελλάδα, είναι συνταγματικά κατοχυρωμένες. Το ζητούμενο δεν είναι να προσγγίσουμε επιδερμικά την Χριστιανική Παράδοση, αλλά να βιώσουμε αυθεντικά την ουσία της, τονίζοντας τις αξίες της αληθιότητας και της αγάπης. Είναι απαραίτητο να πανέλθει στο προσκήνιο ο Χριστιανισμός, όχι μόνο ως σύνολο δογματικών αληθειών και λατρευτικών δοξολογιών, αλλά ως βίωμα ζωής, ως καθημερινή ηθική πρακτική της φιλανθρωπίας και της φιλαλληλίας, ως μικρά ζύμη που θα ζυμώσει όλο το φύραμα και ως φως που θα φωτίσει ένα τοπίο που τώρα φαντάζει τοπίο στην ομίχλη. Με αυτόν τον τρόπο η Ευρώπη θα πιτύχει την άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων, των πρακτικών διευθυντηρίου και την απαλλαγή από την διχαστική ρητορική για εργατικό και σώφρονα Βορρά και δήθεν οκνηρό Νότο.

Παράλληλα, όπως γίνεται ηδική μνία στην Διακήρυξη της Εθνικής Συνέλευσης για τους απογόνους «του σοφού και φιλανθρώπου έθνους των Ελλήνων», έτσι και η Ευρώπη για ν' αποφύγει την όποια πιθανή τροχιά απορρύθμισης οφείλει να παναπροσδιορίσει την ιδεολογική της κατεύθυνση στην βάση και του αρχαιοαλληνικού πνεύματος. Ως εκ τούτου, θα επικαιροποιηθούν έννοιες που αναφέρονται στο πρώτο Σύνταγμα και έτσι θα πιτυχθεί η εμπέδωση των Ευρωπαϊκών κκτημένων που είναι: το δημοκρατικό πολίτευμα, η θεσμική κατοχύρωση της διάκρισης των τριών εξουσιών και η πίστη στην ιδέα και αυταξία της ζωής του ανθρώπου. Εξάλλου ας μην λησμονούμε τη μνημιαώδη φράση του

Στρατηγού και μέπειτα Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας, Σαρλ Ντγκωλ :«Για να έχτ μέλλον η Ευρώπη, πρέπει να αξιοποιεί δημιουργικά την αρχαιολληνική κλασική παιδεία και την Χριστιανική κληρονομιά».

Όμως, η αλματώδης τεχνολογική πρόοδος και η υποβάθμιση των παραδοσιακών αξιών, αποτελούν το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα της σύγχρονης ποχής. Τον καθοριστικό ρόλο για τη διατήρηση της παράδοσης και των αξιών, καλείται να παίξει και η οικογένεια.

Αδιαμφισβήτητα, ο θισμός της σύγχρονης οικογένειας ταλανίζεται από οικονομικά προβλήματα και σωτρικές αναταράξεις. Παρά ταύτα, αποτελί έναν από τους βασικότερους κοινωνικούς θισμούς, καθώς από την αρχαιότητα έως σήμερα, αποτελί τον στυλοβάτη μιας υνομούμνης πολιτείας. Είναι κίνη που βοηθά να αποκτήσει το παιδί τα χαρακτηριστικά που θα διαμορφώσουν την προσωπικότητά του, αλλά και θα υνδυναμώσουν την υπόστασή του, ως πολίτη, στην κοινωνία. Η φράση που συχνά ακούμ, «όλα ξεκινούν από την οικογένεια», αναδεικνύει το μέγθος της υθύνης που καλείται να κπληρώσει.

Θμέλιο της χριστιανικής οικογένειας είναι Ο Χριστός, καθοδηγούμενη από τη διδασκαλία του Ιρού Ευαγγλίου και υνταγμένη στο σώμα της Εκκλησίας, στη ζωή μιας υνορίας. Όπως αναφέρει ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος: «Ένθα ανήρ και γυνή και παιδιά και τοις της αρτής συνδεδυμένοι δισμοίς, κί μέσος ο Χριστός». Ακόμα, το παιδί γαλουχείται στα ιρά νάματα της Πίστης, υνώ διαμορφώνει την ιστορική του συνείδηση, τα οποία συναποτελούν σημαντική παρακαταθήκη για το μέλλον το δικό του και της κοινότητας.

Μία ακόμη πρόταση δν θα μπορούσ να είναι άλλη από το αξπέραστο μάθημα πολιτικής γραμματείας που μας παρέδωσ στα Απομνημονύματά του,ο μαχητής της πέννας και του σπαθιού, Ιωάννης Μακρυγιάννης. Μας νουθυτούσ και μας νουθυτί ακόμα μ το διαχρονικό: «τίμαστεις το υμείς κι όχι εις το υγώ». Ανάγοντας

αυτό το υπέροχο μήνυμά του ως πολιτικό οδοδείκτη σε διακρατικό επίπεδο, τότε δεν θα υπάρχει περιθώριο για μια Ευρώπη πολλών ταχυτήτων. Με γόνιμη συνεργασία των λαών και αλληλεγγύη, θα πραγματώσουμε την βούληση των Ελλήνων Επαναστατών που αναφέρουν στην Διακήρυξή τους, τους Ευρωπαίους ως «συναδέλφους μας Ευρωπαίους Χριστιανούς». Έτσι θα αποφευχθούν οι επικίνδυνες φυγόκιντρες τάσεις και θα νισχυθούν οι κεντρομόλες Ευρωπαϊκές προοπτικές.

Τέλος, κύριο μέλημα των Χριστιανών νέων της Ευρώπης είναι να καταστήσουν σαφές πως η Ευρώπη νώνει και δεν χωρίζει πατρίδες! Οι Ευρωπαίοι σέβονται τους λαούς και την παράδοσή τους, υπερασπίζονται την ταυτότητά τους και τιμούν την εθνική τους κληρονομιά. Συνιστά αδήριτη ανάγκη να πιστρέψουμε στην πραγματική έννοια στα θέματα πολιτισμού της Ε.Ε. που δεν είναι η αλλοτρίωση, αλλά η ουσιαστική συνειδητοποίηση της μοναδικότητας κάθε πολιτισμού.

Το δύτορο Μητροπολιτικό Κέντρο (Εκπρόσωποι Ι. Μητροπόλεων Μακεδονίας), στο πλαίσιο των συζητήσεων της «Β Εθνοσυνάλυσης των Νέων», ασχολήθηκε με τον θυσμό των Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων επί Τουρκοκρατίας και με την κατάργησή του μετά την Ελληνική Επανάσταση και κατέληξε ότι:

Η τυπολογία των κοινοτήτων στην Τουρκοκρατία με βάση τα οικονομικά και παγγλωματικά χαρακτηριστικά, χωρίζεται σε 5 ομάδες:

1. Τα κοινοτικά ορυχεία της Χαλκιδικής (τα Μαδμοχώρια).
2. Τα κτηνοτροφικά τσαγκατά
3. Οι κοινοτικές ψαρικές της Μαύρης Θάλασσας
4. Το συντροφοναυτικό σύστημα της Υδρας και
5. Το Αμπλακιώτικο συνεταιριστικό φαινόμενο

Τις κοινότητες αυτές τις διέπει μια βασική ομοιότητα: το χαρακτηριστικό δημοκρατικό σύστημα διοίκησης, όπως επιβιώνει στο Αγιον Όρος μέχρι και σήμερα. Με λίγα λόγια, αυτό λειτουργεί ως

Ξής: η κάθε μονή, όπως η κάθε κοινότητα έχει αυτοδιοίκηση όσον αφορά τα σωτηρικά της θέματα. Έχει δηλαδή μια τοπική σύναξη, η οποία καθορίζει και τους υπευθύνους για το κάθε διακόνημα κλπ. Όσα θέματά της όμως δεν αφορούν μόνο εκείνη, παραπέμπονται στην Ιερά Κοινότητα. Αυτή δεν είναι τίποτ άλλο από το σύνολο των εκπροσώπων των Μονών, με αντιστοιχία ενός αντιπροσώπου ανά Μονή. Το εκκλησιαστικό όργανο είναι η Ιερά Επιστασία. Εκεί, οι μονές χωρίζονται σε πέντε τριτάδες. Οι αποφάσεις και στο επίπεδο αυτό είναι άκρως δημοκρατικές. Υπάρχει το δικαίωμα της αρνησικυρίας (veto) στην περίπτωση που κατατίθεται διαφωνία από κάποια τριτάδα του Αγίου Όρους σχετικά με προτεινόμενα μέτρα. Το σύστημα αυτό περνάει και στις κοινότητες του τουρκοκρατούμενου Ελληνισμού. Για παράδειγμα, στα Μαδύμοχώρια υπήρχαν 12 κωμοπόλεις και 360 χωριά. Θωρώντας τις κωμοπόλεις σαν μικρές πρωτεύουσες, κλέγονταν 12 αντιπρόσωποι του λαού στην ομοσπονδιακή διοίκηση. Αντίστοιχο με την Ιερά Επιστασία ρόλο επιτελούσαν οι τέσσερις βεζίληδες, που προέκυπταν μετά από ομόφωνη απόφαση των 12 αντιπροσώπων. Υπάρχει και εδώ η ίδια έμφαση στην ομοφωνία και στο δικαίωμα αρνησικυρίας που δίνεται στο Άγιον Όρος. Το δικαίωμα αυτό εξασφαλίζεται ως Ξής: η σφραγίδα αποσπλούνταν από 12 τμήματα, το καθένα κατατιθέμενο σε μια από τις 12 κοινότητες – κωμοπόλεις. Καμία απόφαση δεν ήταν έγκυρη, παρά μόνο αν ήταν επικυρωμένη από τη σύνολη σφραγίδα του Συμβουλίου. Έτσι επιτυγχανόταν η ομοφωνία και η ενότητα.

Το πολιτικό αυτό σύστημα διοίκησης είναι φυσικό καθρέπτισμα του αρχαίου ορθόδοξου μητροπολιτικού συστήματος των παρχιακών συνόδων των επισκοπών· ένα δημοκρατικό σύστημα αποκέντρωσης και αυτοδιοίκησης. Το ορθόδοξο αυτό πνεύμα είχε πηριάσει ακόμη και τους βυζαντινούς αυτοκράτορες, μέχρι ακόμη και το σημείο να παραχωρήσουν στις τότε κοινότητες αυτοδιοίκηση. Ακόμη εμφανέστερη όμως πνευματική επίδραση είχαν τα κοινόβια στις κοινότητες: η μοναχική πολιτική ανέκαθεν αποσπλούσε πρότυπό τους, κάτι που φαίνεται τόσο στο θεσμικό, όσο και στο θιμικό κομμάτι. Ο άνθρωπος έχει οργανική σχέση με την κοινότητα, ώστε αυτή δεν

αποτελεί μια απρόσωπη αφηρημένη οντότητα, χθρική προς την ατομικότητά του. Αντίθρτα, κατά το χριστιανικό πνύμα, ο ένας θωρρεί τον άλλον ως κόννα Θού, ώ ταυτόχρονα κιδιώνεται η θσκντρικότητα ως κοινωνία προσώπων. Μόνο σ ακραίες περιπτώσεις ανέλαβ πολιτικές αποφάσεις ορθόδοξος ιράρχης. Στις περιπτώσεις όμως αυτές, ο κλήρος ήταν το μόνο σβαστό από τον κατακτητή μέσο κπροσώπησης των υποδούλων. Έτσι, ο θναρχικός ρόλος της Εκκλησίας λκτούργησαναγκαστικά, λόγω των συνθηκών, ως κξάιρση από το βυζαντινό σύστημα της συναλληλίας, των διακριτών δηλαδή ρόλων Εκκλησίας - πολιτικής.

Σύμφωνα με την ιστορική και κοινωνιολογική έρυνα, το γνησιότερο κύτταρο της κληνικής κοινωνίας, η κοινότητα και ο δήμος, αναπαράγουν τη βυζαντινή παράδοση και θρησκντρικότητα. Η κοινότητα και ο δήμος, θα έπρπ να αποτελέσουν τους θμέλιους λίθους οικοδόμησης του νσκληνικού κράτους. Αντιθέτως, κικράτησ το πνύμα του απόλυτου βαναρικού συγκκντρωτισμού του Οθωνα, ο οποίος διέλυσ τις κοινότητες, κπασχηματίζοντας αυτές σ δήμους. Ο Μάουρρ, με το νόμο του 1833, έδιν το δικαίωμα στον βασιλιά, να ορίζει και να παύκ τον δήμαρχο, γγονός που ακύρων όλη την δημοκρατική παράδοση του Ελληνισμού και του Χριστιανισμού.

Η κοινότητα κίναι ακόμη και στην κποχή μας βιώσιμη, παρά τη χρόνια απομάκρυνσή μας από αυτήν. Όταν μιλάμε για κοινότητα, δκν πρέπκ να σκκφτόμαστκ τη διάλυση της κκντρικής διοίκησης της κβέρνησης του κράτους. Η κπιθυμία μας για κπαναφορά του κοινοτικού συστήματος της διοίκησης δκν μπορεί να λκτουργήσκ ως κράτος κκν κράτκ για τις κοινότητες. Το ζήτημα όμως κίναι η διαφύλαξη των κοινοτήτων από τον κίνδυνο της αφομοίωσής τους στον κκντρικό δήμο. Πρέπκ λοιπόν να κστιάσουμκσ μια κδυνάμωση της τοπικής αυτοδιοίκησης και της πολιτικής κνκίδησης των πολιτών, ώστκ να μην κναποθέτουμκ τις κλπίδκ και ανάγκκ μας σκ μια απρόσωπη γραφκιοκρατία, αλλά να διατηρήσουμκ την κπροσωπικότητα της συλλογικότητας.

Μια όμως ακόμη αλλαγή θα πρέπει να γίνει: μνη την ανάπτυξη των κοινοτήτων, θα πρέπει να ανατοποποιηθεί η ορία στο κέντρο της κοινοτικής ζωής. Η μαμοντέρνα σκέψη, που οδηγεί στο μηδισμό, τον σχικισμό και την ατομοκρατία, διαλύει την κοινωνική συνοχή και αλληγγγύη. Η ανασύνδεση κοινότητας και ορίας είναι λοιπόν ικανή να λύσει αυτής της φύσως τα υπαξιακά προβλήματα, αναφέροντας τον άνθρωπο πιο κοντά στο αρχαίο κάλλος στη σύγχρονη οχή της παγκοσμιοποίησης και του κινδύνου της ομογονοποίησης.

Στο τρίτο Μητροπολιτικό Κέντρο (κπρόσωποι Ι. Μητροπόλων Πλοποννήσου) συζητήθηκε ο παραγκωνισμός των Αγωνιστών του 1821 μπά την Επανάσταση και η δυνατότητα συνθέσως της Παραδόσως μας μτα δομένα της σύγχρονης πραγματικότητας. Τα κυριώτρα συμπράσματα είναι τα ξής:

Είναι αλήθεια λοιπόν, πως οι συσχισμοί δυνάμων μπά τη λήξη της Επανάστασης έθσαν τους Αγωνιστές στο περιθώριο. Ο Θόδωρος Κολοκοτρώνης, ο περίφημος Γέρος του Μοριά, μυαλό της Επανάστασης και ψυχωτής του Λαού στα δύσκολα, φυλακίστηκε και καταδικάστηκε σ θάνατο. Ο Νικήτας Σταματόπουλος, ο ονομαζόμενος Νικηταράς ο Τουρκοφάγος, πέθανε το 1849 πάμφτωχος, άρρωστος και τυφλός σένα ημιπόγειο στον Πραιά σ ηλικία 68 πών. Ο Γιάννης Μακρυγιάννης, καταδικάστηκε σ θάνατο για σχάτη προδοσία και έμινε φυλακισμένος και σ απομόνωση πί τριτία (1851-1854). Λιγότρο γνωστοί, πλην όμως σημαντικοί, Αγωνιστές της Επανάστασης, όπως ο Παναγιώτης Σέκρης και ο Μανουήλ Βρνάρδος, πέθαναν πάμφτωχοι αφού έδωσαν τα πάντα για την λυθρία της πατρίδας. Ο μν Σέκρης διέθεσε την οριουσία του για την χρηματοδότηση της οργάνωσης της Φιλικής Εταιρίας, ο δε Βρνάρδος ίδρυσε στο Ιάσιο αλληνικό τυπογραφείο το οποίο λτούργησε μέχρι το 1821 συμβάλλοντας στην πνευματική προοιμασία των ξγγρμένων Ελλήνων.

Ήταν όμως αυτός ο παραγκωνισμός αρκτός για να σβήσουν μμιάς οι ιδέες και οι αντιλήψεις νός λαού που μεγαλούργησε τα

αμέσως προηγούμενα χρόνια, προκαλώντας το μεγαλειώδες κίνημα του φιλληνισμού και του καθολικού θαυμασμού ακόμα και σε αντιδραστικές και αντιεπαναστατικές κυβερνήσεις; Η απάντηση είναι μάλλον αρνητική. Τίποτα απ' ό,τι έκαναν το οθωνικό καθίστως δεν φάνηκε αρκετό να ξεριζώσει την βαθιά πίστη και την προσήλωση του ελληνικού λαού στην παράδοση. Στην περίπτωση μας το ανθρωπολογικό πεδίο της παράδοσης περιορίζεται στην πνευματική έκφραση αυτής, δηλαδή στις αξίες, στις αρχές, στο ήθος που διακατέχουν τους αγωνιστές του '21, στοιχεία τα οποία διαμόρφωσαν πολλούς την ιδεολογία, που βρίσκονται στην βάση της Ελληνικής Επανάστασης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα που καταδεικνύει το πνεύμα, αλλά και αυτή την ίδια την πίστη στην παράδοση αποτελεί μεταξύ άλλων η προκήρυξη που διαμοίρασε ο Αλέξανδρος Υψηλάντης τις παραμονές της Ελληνικής Επανάστασης η οποία τιτλοφορούνταν «Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος».

Αυτή την πίστη λοιπόν στην παράδοση και τις ιδέες που βρίσκονταν βαθιά χαραγμένες μέσα στις καρδιές των Ελλήνων δεν ήταν δυνατό να τις παραγκωνήσει το νέο καθίστως που ανέλαβε την ανοικοδόμηση του υπό ίδρυση ελληνικού κράτους.

Ωστόσο, προσπαθώντας να δώσουμε μία παρκή απάντηση στα ζητούμενα και τις προκλήσεις του σήμερα αναρωτιόμαστε αν οι ιδέες, οι αξίες που εμφώλωναν στις ψυχές των αγωνιστών και οδήγησαν τελικά στον αγώνα για ανεξαρτησία μπορούν να σημαίνουν κάτι στο τώρα, σε αυτό που θα μπορούσε να ονομαστεί νέα ελληνική ταυτότητα. Η ταυτότητα, ως σημειωθεί, δεν είναι κάτι σταθερό, αλλά απαντίας βρίσκεται υπό συνεχή διαμόρφωση. Η ταυτότητα μπορεί να είναι συλλογική ή ατομική. Η δυσλλογική ταυτότητα μπορεί να έχει αναφορά παγκόσμια, ευρωπαϊκή ή εθνική. Αφορά ακόμη εξορισμού αυτό που είναι κάποιος, άρα έχει επίδραση στη διαρρύθμιση της ζωής του με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Σε μία κοινωνία που θέλει να είναι καινοτόμα, εκσυγχρονισμένη, δυτικά προσανατολισμένη, προοδευτική, ποια θέση

μπορεί να κατέχει η παράδοση, όπως την προσδιορίσαμε και όπως αναρκώθηκε στο πρόσωπο των αγωνιστών του '21;

Σε ένα πολυμπαβαλλόμενο κόσμο, όπου ο αμοραλισμός, η σχετικοποίηση αξιών και ιδανικών, καθώς και η πολιτισμική ομογενοποίηση που θυσιάζει κάθε μορφής ιδιαιτερότητα και διαφορετικότητα, βρίσκεται στην αιχμή του δόρατος, ποιος ο ρόλος της παράδοσης, όπως «ορίστηκε» από τους ήρωες του εθνικού ξεσηκωμού δύο αιώνες πριν; Αν αναλογιστούμε ότι κύρια έκφανση αυτού του παραδοσιακού στοιχείου είναι η πίστη στα αλληνορθόδοξα ιδανικά, τότε η απάντηση που θα δοθεί είναι καθαρή, όπως τα διδάγματα της. Η Ορθοδοξία περιέχει μέσα της στοιχεία και λειτουργίες που μπορούν να δώσουν την κατάλληλη ώθηση στους σύγχρονους Έλληνες να αγωνιστούν και να αντισταθούν, προτάσσοντας τα ιδανικά -όπως αυθρικά ορίζονται από τη συγκεκριμένη παράδοση- της αληθινότητας και της δικαιοσύνης, έναντι όλων αυτών που επιθυμούν να τα «ξεθωριάσουν» ή ακόμα χειρότερα να τα εξαλείψουν.

Με λίγα λόγια, η παράδοση, κύρια έκφανση της οποίας είναι η αλληνορθόδοξη πίστη, συνιστά τις ρίζες που στηρίζουν τον κορμό, την πηγή στην οποία ανατρέχουμε για να εμπνευστούμε στο παρόν. «Τ' αθάνατο κρασί του '21» που έρχεται στα χείλη του Παλαμά την παύριον της έκρηξης του αλληνοϊταλικού πολέμου, «η αρετή και η τόλμη» των αγωνιστών που υμνεί ο Κάλβος δημιουργούν ένα πλαίσιο αξιών που κανείς μπορεί να τις ανστηρίξει ή να τις απορρίψει.

Ακόμη και σε μια σύγχρονη κοινωνία όπως την περιγράψαμε, το εθνικό στοιχείο προϋποτίθεται. Η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά την ίδρυσή της προέβλεπε τον σεβασμό στην πολιτισμική ιδιαιτερότητα του κάθε λαού και όχι την ομογενοποίηση τους. Ας έχουμε ακόμη κατά νου πως το παρόν δεν είναι παρά το παρελθόν του μέλλοντος.

Στο τέταρτο Μητροπολιτικό Κέντρο (πρόσωποι Ι. Μητροπόλεων Ιονίων Νήσων και Ηπείρου) που συμμετείχε στην «Β' Εθνοσυνέλευση Νέων» μελήθησε η προσωπικότητα του Ιωάννου Καποδίστρια, πρώτου Κυβερνήτου της Ελλάδος καθώς και η

δυνατότητα αξιοποιήσως στοιχείων της Ορθόδοξης Χριστιανικής Παράδοσης στη σύγχρονη πολιτική και κοινωνική ζωή. Η πρόταση της Ομάδας είναι η εξής:

Ο Ιωάννης Καποδίστριας παραμένει αξίσιον επίκαιρος σήμερα όσο ποτέ. Η λαμπρή ευρωπαϊκή του σταδιοδρομία που τον έφερε στο πλούρο ή αντιμέτωπο με ηγμένους και κορυφαίους διπλωμάτες και πολιτικούς, η στάση του κατά την προτοίμασία και έναρξη της Επανάστασης, οι στενές σχέσεις του με μια μεγάλη δύναμη, τη Ρωσία, ο μοναχικός και μλαγχολικός χαρακτήρας του, η θρησκευτικότητα του, η συγκντρωτική του διακυβέρνηση, αποτέλσμα της ανάγκης για γρήγορη οργάνωση κράτους και οι αντιδράσεις που αυτή προκάλσσει είναι μερικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Κυβερνήτη.

Η ποιότητά του ως ανθρώπου, το προσωπικό του κύρος, ο πατριωτισμός του, τό γεγονός ότι δν έχ ανάγκη την εξουσία γιατί την έχ ήδη ασκήσει, η διπλωματική του οξυδέρκεια και εμπειρία, η διοικητική του ικανότητα, αλλά και η γνώση ότι χωρίς δυνατή οικονομία και οικονομική στήριξη δέν μπορεί να οργανωθεί κράτος, όπως πίσης και η επιλογή εμπειρων, ικανών και ζηλωτών συνεργατών, καθιστούν τόν Καποδίστρια μοναδικό ηγέτη.

Έχει, ββαίως, δυτική παιδεία και είναι πηρεασμένος από το κλίμα της Ευρώπης. Έχει όμως και ορθόδοξο φρόνημα και γνώση της παράδοσης, αλλά και ισχυρή αντιδυτική διάθεση. Γνωρίζει καλά πως δν μπορεί να προχωρήσει χωρίς τη βοήθεια των τριών Μεγάλων Δυνάμεων, αλλά κρατά πολιτική ίσης φιλίας προς αυτές. Αξιοποιεί το κίνημα του φιλληνισμού και τις προσωπικές του γνωριμίες για να βοηθήσει την πατρίδα του. Δν είναι υποτέλης, αλλά ηγέτης με ποιότητα και γνώση, ο οποίος γνωρίζει τι να ζητήσει, πότε και πώς.

Απέναντι λοιπόν στη Δύση κρατά στάση όχι άκριτου θαυμασμού και υποτέλειας, αλλά ισορροπίας. Αυτός ο κατ' εξοχήν Ευρωπαίος μερίμνησ αγρυπνος να διατηρήσει την εθνική ταυτότητα των Ελλήνων και τον κατέτρεχε ο φόβος μήπως η αλληνική ντολαία υστρυνισθεί τα λαμπρά δυτικά πολιτισμικά, φιλοσοφικά και ηθικά κηρύγματα και χάσει την ταυτότητά της. Ηθλ την Ελλάδα και το

Ἑλληνικό Ἔθνος μέσα στους ἑυρωπαϊκούς κόλπους ἀλλά μὴ πλήρη αὐτονομία, αὐτάρκεια καὶ ἑθνική ταυτότητα.

Γέμισε μὴ σχολία την Ἑλληνική ἑπικράτεια, στο πρόγραμμα των οποίων ἐπαιξε σημαντικό ρόλο ἡ λειτουργική ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, φρόντισε γιὰ τον στρατό καὶ τὸ ναυτικό ὥστε νὰ λειτουργεῖ στρακτικά σώματα ὑπὸ ἑνιαία διοίκηση, ἀνασυγκρότησε τὴν Ἐκκλησία, χωρὶς νὰ τὴν χωρίσει ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ὁργάνωσε θεσμικά τὴν δικαιοσύνη, ἔλαβε μέριμνα γιὰ τὴν υγεία καὶ τὴν γωργία, ἐμφύσησε αἶσθημα ἀσφάλειας στον λαό, ἔδωσε διπλωματικές μάχες γιὰ τὴν επέκταση τῆς Ἑλληνικῆς ἑπικράτειας, ὡδήγησε μὴ τὴν διπλωματική του οξυδέρκεια στὴ δημιουργία ἀνεξάρτητου Ἑλληνικοῦ κράτους.

Ὁ Καποδίστριας μᾶς διδάσκει μὴ τὸ ἦθος καὶ τὴν ἠγετική του πρότυπο ὀρισμένα στοιχεῖα που εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν σημερινή πολιτική καὶ κοινωνική πραγματικότητα:

Στὴν πολιτική χρειαζόμαστε ἠγεσία που νὰ συνδυάζει: ἀνώτατο μορφωτικό επίπεδο, πνευματική καλλιέργεια, διορατικότητα, ὀργανικότητα, κτηνική διάθεση, κλικρίνεια, συνέπεια λόγων καὶ ἔργων, δημοκρατικό ἦθος, ἠθική συνείδηση καὶ ἠντιμότητα, κοινωνική συνείδηση, ξεκάθαρη ἰδωλογία, προσωπικότητα ἀλλὰ καὶ ταπεινότητα, ὀπως ἐπίσης καὶ οξυδέρκεια.

Ἡ πολιτική ἠγεσία θα πρέπει νὰ ἔχει ὀπως ὀραμά τῆς τὸ «Πρώτα ἡ Ἑλλάδα» καὶ νὰ λειτουργεῖ ἑξισοροπητικά ἀνάμεσα στις ἀπαιτήσεις τῆς Ἑυρώπης καὶ στὴν ἀνάγκη νὰ κρατήσουμε τὴν ἑθνική μας ταυτότητα.

Σὴ κοινωνικό επίπεδο χρειαζόμαστε κυρίως μέσα ἀπὸ τὴν παιδεία ἡ νέα γενιά νὰ υιοθετήσῃ ὀπως προτεραιότητα ἀξίες ὀπως ἡ ἀνιδιοτέλεια καὶ ἡ ἀλληλεγγύη πρὸς ὀλους. Νὰ προάγῃται ἡ ἠνότητα καὶ νὰ ἀντιμετωπίζονται φαινόμενα διχασμοῦ, ἰδίως σὴ μία ἑποχή στὴν ὀποία εἶναι πολυτέλεια νὰ ξύνουμε πλῆγες του παρελθόντος. ὀι κπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις δὴν μποροῦν νὰ ἀναιροῦνται μὴ κυβερνητικές ἀλλαγές, ἀλλὰ θα πρέπει ὀλα τα κόμματα νὰ δωσῃ μόνον σὴ ὀρισμένα κύρια στοιχεῖα, τα ὀποία νὰ διατηροῦνται

στην εκπαιδευτική πραγματικότητα. Ένα από αυτά είναι η σύνδεση του ορθόδοξου ήθους με την μόρφωση, όπως πίσσης και η επαφή των παιδιών με τη λειτουργική ζωή της Εκκλησίας, ώστε να αισθάνονται την συνέχεια και της πίστης και του ελλητισμού. Είναι απαραίτητο ένα ήθος ταπεινοφροσύνης και όχι έπαρσης και γωκωντρισμού. Όπως ο Καποδίστριας μίσησε για τα ορφανά των αγωνιστών και για τους πρόσφυγες από την υπόδουλη Ελλάδα, να δείχνουμε ένα πνύμα πιο οικουμενικό στο μεταναστωτικό ζήτημα, χωρίς όμως να αφήνουμε τα στοιχεία της δικής μας πνωματικής και ιστορικής παράδοσης.

Γνωκότερα, με όραμα και δώ το «Πρώτα η Ελλάδα» να προσπαθήσουμε να ξεχωρίσουμε ποιοι εμαστωμείς και τι θέλουμε από τους ξένους λαούς.

Το πέμπτο Μητροπολιτικό Κέντρο (εκπρόσωποι Ι. Μητροπόλων Θεσσαλίας και Στρώας Ελλάδος), εργάστηκε επί του θέματος των σχέσεων του Νοελληνικού Διαφωτισμού με τον Ευρωπαϊκό Διαφωτισμό καθώς και για το μήνυμα της Ορθοδοξίας στην ποχή της Παγκοσμιοποίησης. Τα κυριότερα Πορίσματα είναι τα εξής:

Επηρεασμένο από τον Γαλλικό Διαφωτισμό, το κίνημα του Νοελληνικού Διαφωτισμού πέδρασε στην τουρκοκρατούμενη Ελλάδα από τα μέσα του 18ου αι. και ντύθον. Χαρακτηρίστηκε από την στροφή στην νωτωρικότητα, την σπουδή του αρχαιοελληνικού πολιτισμού και της Βυζαντινής ιστορίας, να πένδυσσε στην γνώση και στην Παιδεία, μέσα από την οποία το υπόδουλο Γένος θα μπορούσε να φθάσει στην πολυπόθητη ελευθρία. Σταντιδιαστολή, όμως, με τον Ευρωπαϊκό Διαφωτισμό, ο Νοελληνικός στηρίχθηκε στην μακραίωση και ισχυρή ελληνορθόδοξη παράδοση, και στις Πατρικές ρίζες της, ώστε να διαμορφώσει ένα διαφορετικό πρόσωπο, μακριά από τις νιοτσκληρές αθϊστικές τάσεις πολλών Ευρωπαίων διαφωτιστών. Αλλωστε, το γεγονός ότι οι σπουδαιότεροι λειτουργοί του υπήρξαν Ορθόδοξοι κληρικοί, το έργο των οποίων επέβαλε ριζικά το πνωματικό κλίμα του ελλητισμού, επιβεβαιώνει του λόγου το ασφαλές. Οι Διδάσκαλοι αυτοί του Γένους ίδρυσαν κατοντάδες

σχολία, ξέδωσαν πλήθος βιβλίων, μλέτησαν και δίδαξαν τις σύγχρονες πιστημονικές ιδέες, όσοι απ' αυτούς ζούσαν στο ξωτρικό πέστρψαν και ρίχτηκαν στον αγώνα για τον φωτισμό του Γένους. Επιπλέον, καλλιέργησαν τις ψυχές των μαθητών τους, ώστε να διάγουν νάρτο βίο, νέπνταν το Ευαγγλικό ήθος και την εμπρία της Εκκλησιαστικής Λατρίας και συνέβαλαν τα μέγιστα για να κρατήσουν την πίστη των σκλαβωμένων Ελλήνων ζωντανή. Γι' αυτό, ο διαφωτισμός του Ελληνικού έθνους δν αντιπαρατέθηκ ποτέ προς την παράδοση, αλλά μάλλον ργάστηκ για την μβάθυνση και την βίωσή της.

Πλέον ζούμ στην ποχή της Παγκοσμιοποίησης, ένα νέο, αναπόφκτο γγονός που, όπως ακριβώς και ο Διαφωτισμός, πιφέρει πολλές αλλαγές στον τρόπο δράσης και σκέψης, θτικές και αρνητικές, νώ πηράζκ καθ πτυχή της ζωής μας. Στις θτικές, συγκαταλέγονται η αλματώδης ξέλιξη της τχνολογίας, η ταχύτατη διακίνηση αγαθών, ιδών και πληροφοριών, η ανμπόδιστη πικοινωνία μταξύ των ανθρώπων όπου γης, η καταπολέμηση ασθνιών και πανδημιών, ο πριρισμός του αναλφαβητισμού, η πέκταση των οριζόντων σκέψης, που κατοχυρώνκ, θωρητικά τουλάχιστον, την λυθρία και τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, η προώθηση και νίσχυση των αρχών της Δημοκρατίας, η ανάπτυξη ποικίλων μορφών κοινωνικής αλληλγγύης κ.ά. Όλα τα παραπάνω συμβάλλουν στην ανάπτυξη της ανθρωπότητας και προσφέρουν τράστιες δυνατότητες σάτομα και λαούς να αξιοποιήσουν νκαιρίες απρόσιτες στο παρλθόν.

Παράλληλα, όμως, καταγράφονται και οι αρνητικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης: η διόγκωση των χασμάτων μταξύ των πιμέρους χωρών, όπου οι πλούσιες γίνονται πλουσιότερες και οι πτωχές πτωχότερες, μ αποτεέλσμα κατομμύρια άνθρωποι σ ολόκληρο τον κόσμο να καταλήγουν σακραίς συνθήκς φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού□ η διόγκωση του κύματος προσφύγων και μταναστών προς τις ύπορες χώρες της Δύσης, που διγίρει φαινόμενα ξνοφοβίας και ρατσισμού□ η ανηλής και αλόγιστη κμτάλλωση των φυσικών πόρων, που γίνονται θυσία στον βωμό του

αδηφάγου καταναλωτισμού και οδηγούν στην κατάρρευση του οικοσυστήματος □ η έξαρση της εγκληματικότητας, της διαφθοράς, της βίας και των εξαρτήσεων, που καταταίνουν στην περιφρόνηση του προσώπου και στην απαξίωση της ζωής, παρά τις πρι του αντιθέτου διακηρύξεις των οπαδών του Διαφωτισμού □ η παράχρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που μετασχηματίζουν τον ρόλο των γυνών, υτλίζουν την υγιή σεξουαλικότητα και την μετατρέπουν σε εξάρτημα ικανοποίησης ανομολόγητων παθών και γνωισμού □ η διάλυση των θμιλιωδών στοιχείων της διαφορικότητας των λαών και των θνικών ταυτοτήτων, που ρυστοποιούν τα σύνορα των κρατών, με σκοπό την δημιουργία υπρθνικών σχημάτων □ η ρυστοποίηση των αρχών των πιμέρους θρησκών, που αποσκοπεί στην νίσχυση του θρησκυτικού συγκρητισμού κ.ά.

Κάθ φορά, λοιπόν, που τίθεται προς συζήτηση το θέμα της Παγκοσμιοποίησης ακούγονται, κατά κανόνα, οι δύο κ διαμέτρου αντίθετες απόψεις, που καταγράψαμε πιο πάνω. Απ' αυτό, τκμαίρται ότι η Παγκοσμιοποίηση δν είναι ούτε υλογία, αλλά ούτε και κατάρα. Η αλήθεια βρίσκται στη μέση. Γι' αυτό, η Ορθόδοξη Εκκλησία, υλογώντας και υιοθπώντας τις θπικές προοπτικές της Παγκοσμιοποίησης, οφέιλτ να προτάσσει το ήθος και την διδασκαλία της, ως απάντηση στις αρνητικές κδοχές της.

Η Ορθοδοξία δν πρέπει να φοβάται την Παγκοσμιοποίηση □ δν είναι κάτι καινούργιο γι' Αυτήν, γιατί η παγκοσμιοτητα διατρέχει το μήνυμα του Ευαγγλίου και την ταυτότητά Της. Η Ορθοδοξία απυθύνεται στην οικουμένη, ζε στην οικουμένη, υργάζεται «υπέρ του σύμπαντος κόσμου». Μη ξεχνούμε ότι οι τλνταίς υτολές του Χριστού ήταν «πορυθέντες μαθητύσατ πάντα τά έθνη», πράγμα που σημαίνε πως χρέος κάθε Χριστιανού, είναι να μοιράζεται το θησαυρό της Εκκλησίας και να κοινωνεί στον κόσμο το μήνυμα του Ευαγγλίου.

Η Ορθοδοξία βιώνε την οικουμνικότητά της και ως υπρθνική κοινωνία προσώπων. Ήδη, από την ημέρα της Πντηκοστής, η Εκκλησία ξεέρχεται του υπρώου και απυθύνεται σόλεις τις φυλές.

Τα πρώτα μέλη της είναι άνθρωποι κάθε εθνικής καταγωγής. Έτσι, ήταν και είναι πάντοτε ανοικτή προς όλους τους λαούς της γης και τους καλεί να έλθουν στην αγκαλιά της, χωρίς κοσμικούς όρους και προϋποθέσεις, αλλά με όρους κοινής πίστης και χριστιανικής αγάπης, που γκρεμίζει τα σύνορα και νώνει τους ανθρώπους. Μη λησμονώντας, όμως, την οικουμενική της αποστολή, η Εκκλησία πρέπει, ταυτόχρονα, να διαφυλάττει την ιστορική μνήμη και την εθνική συνείδηση, την αγάπη για την πατρίδα, καταδικάζοντας, ανπιφύλακτα, φαινόμενα εθνικισμού, εθνοφυλτισμού, ξενοφοβίας και θρησκευτικού φανατισμού. Είναι υποχρεωμένη να συμπαρίσταται στους αγώνες για την ελευθερία, όπως έπραξε κατά την Επανάσταση του 1821, για την διαφύλαξη της ορθόδοξης πίστης, τη δικαιοσύνη, την αλήθεια, την ανθρωπιά. Αν δεν πολιτεύεται έτσι, κινδυνεύει να προδώσει τον σκοπό της ύπαρξής της. Διότι, πίσω από όλα αυτά υπάρχει το θέλημα του Θεού και το συμφέρον του λαού. Η δέσμευση αυτή αποτρέπει, ασφαλώς, κένωση της Εκκλησίας υπέρ της πατρίδας, στην οποία διακονεί και κατ' ουδένα τρόπο μπορεί να ερμηνευτεί ως απόκλιση από την καθαρά πνευματική της αποστολή.

Πολύς λόγος γίνεται στην εποχή μας για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την δυναμική διεκδίκησή τους. Ουδείς, όμως, ομιλεί για την παραίτηση των ατομικών δικαιωμάτων για χάρη του αδυνάμου, του αδικημένου. Η κοινωνία μας αρέσκειται να υμνεί την προσωπική ελευθερία έκφρασης, ακόμα κι αν παραβιάζει τα όρια της ελευθερίας του άλλου. Δεν νοούνται, όμως, δικαιώματα χωρίς υποχρεώσεις, αυτοπεριορισμούς και δεσμεύσεις. Σε διαφορετική περίπτωση, κτρέπονται σε δικαιοματισμό, που οδηγεί σταδιακά στον δικαιοματικό ολοκληρωτισμό, στη «δικτατορία των δικαιωμάτων». Εκεί φαίνεται να θέλει να μας οδηγήσει η συντηραγμένη προπαγάνδα της εποχής, με το πρόσχημα του δήθεν προοδυστισμού. Απέναντι στην κατάσταση αυτή, η Ορθοδοξία προβάλλει το ηρωικό και θυσιαστικό στοιχείο, που σημαίνει υπέρβαση των προσωπικών ορίων, κούσιο πάθος για τη διακονία του άλλου και την ανύψωση του συνόλου. Καλεί τον άνθρωπο σε μια κοινωνία αγάπης πιο ισχυρή από τον θάνατο. Και βέβαια, το διαχρονικό πρότυπο αυτής της πρότασης είναι ο Νυμφίος

Χριστός, ο Οποίος κένωσε την Θεϊκή Του φύση, για να λάβει μορφή δούλου και ανήλθε επί του Σταυρού για να σώσει τον όλο άνθρωπο.

Το έκτο Μητροπολιτικό Κέντρο με έδρα την Αλεξανδρούπολη (εκπρόσωποι Ιερών Μητροπόλεων Θράκης και Βορείου Αιγαίου) ασχολήθηκε με το πρόβλημα γιατί το νέο Ελληνικό Κράτος μετά το 1830 έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην Αρχαιότητα ως βάρος της Βυζαντινής κληρονομιάς, ενώ τα Συντάγματα των τοπικών και Εθνικών Συνελεύσεων ορίζουν να εφαρμόζονται οι Νόμοι των «αμνηστών ημών Χριστιανών Αυτοκρατόρων». Η Ομάδα κατέδειξε ότι:

Είναι χαρακτηριστική η μνήμη του υπόδουλου ελλητισμού στην πάσαι ποτέ Βυζαντινή Αυτοκρατορία και τούτο φαίνεται και από τα πρώτα επαναστατικά κείμενα.

Αρχικά, τον Νοέμβριο του 1821 δημοσιεύεται η «Νομική Διάταξις της Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος» στα Σάλωνα, η οποία έθετε ως Δίκαιο τους «κοινωνικούς νόμους των αμνηστών Χριστιανών αυτοκρατόρων», για λόγους «εθνικοσυναισθηματικούς», ενδεχομένως για διασφάλιση κάποιων προνομίων, την αποφυγή τοπικών δικαιοσύνης θίμων αλλά και με σκοπό δικαιοσύνης εδαφών, προσπάθεια που αργότερα θα εγκαταλειφθεί. Στο ίδιο πνεύμα κινήθηκαν τα κείμενα των δύο πρώτων Εθνοσυνελεύσεων.

Αλλαγές αρχίζουν να εμφανίζονται με την ψήφιση του «Πολιτικού Συντάγματος της Ελλάδος» από την Γ' Εθνοσυνέλευση στην Τροιζήνα το 1827, όπου ορίζεται η υποχρέωση της Βουλής να μεμνήσκει ώστε να συνταχθούν Κώδικες Νόμων βάσει της γαλλικής νομοθεσίας. Χαρακτηριστικό είναι ότι παραλείπεται η γνωστή και προσφιλή φράση «νόμοι των αμνηστών Χριστιανών αυτοκρατόρων», διευρύνοντας με τον τρόπο αυτό τη νομοθετική ύλη που θα εσαχθεί.

Επισημαίνεται δε ότι υπήρξαν αντιδράσεις από την προσπάθεια εισαγωγής του βυζαντινού Δικαίου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αντίδρασης με επίδραση από τις ιδέες του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού,

ήταν αυτό του Αδαμάντιου Κοραή ο οποίος απλώς «ανέχονταν» τους «γραικορωμαϊκούς» νόμους, όπως τους χαρακτήριζε.

Παριορίζεται μυσχτικό Ψήφισμα του Ι. Καποδίστρια το 1828 η εφαρμογή της βυζαντινής αυτοκρατορικής νομοθεσίας στο Αστικό Δίκαιο, ενώ ο γαλλικός Εμπορικός Κώδικας εφαρμόζεται από τα τότε Εμπορικά Δικαστήρια.

Είναι γεγονός ότι υπήρξαν πολλές πρακτικές δυσχέρειες στην εφαρμογή των νόμων των βυζαντινών αυτοκρατόρων, οι οποίες ομαδοποιούνται κυρίως στον όγκο της πολυδαίδαλης βυζαντινής νομοθεσίας αλλά και στο περιχόμενό της.

Ακολούθως, κατά τα χρόνια της Βαυαροκρατίας, μυσχτικό Διάταγμα το 1835, ορίστηκε ότι «οι πολιτικοί νόμοι των Βυζαντινών αυτοκρατόρων [...] θέλουν ισχύει μέχρις ού δημοσιευθή ο πολιτικός κώδικς του οποίου την σύνταξιν διατάξαμεν». Σε μια προσπάθεια περιορισμού της εισαγωγής του γαλλικού Αστικού Κώδικα, μεταφράστηκαν στα Αλληνικά γχειρίδια Ρωμαϊκού Δικαίου Γερμανών νομομαθών για χρήση από το νεοϊδρυθέν Κράτος, εξυπηρετώντας ανεχομένως πολιτικές σκοπιμότητες.

Φυσικά, οι διάφορες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες οδήγησαν και συνεχίζουν να οδηγούν κατά καιρούς το Δίκαιο σε ουσιώδεις τροποποιήσεις και αλλαγές, ως «ζωντανό οργανισμό» που «αφουγκράζεται» τον παλμό και τις ανάγκες της κάστοτε Κοινωνίας και Πολιτείας. Του λόγου το ασφαλές αποδεικνύεται από την καταλυτική πειροή ξωγνών παραγόντων στην νε γένει λειτουργία του νεοϊδρυθέντος Κράτους.

Με βάση όσα συζητήθηκαν παραπάνω, εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς ότι η σύσταση του Αλληνικού κράτους θεμελιώθηκε στη βάση θνικοαπλευθρωτικών συνιδήσεων. Μελώντας λοιπόν και συζητώντας μεταξύ μας θεωρούμε ότι αν κάτι δεν πρέπει να ξεχάσουμε από την ετυχή αυτή συνάντησή είναι ότι μετά τον αγώνα του '21 ΔΕΝ συγκροτήθηκε Αλληνικό έθνος, όπως σκεμμένα πολλοί αναφέρουν (και δώ πρέπει να αναρωτηθούμετο γιατί...). Το Αλληνικό

έθνος προϋπήρχε και στη βάση της ύπαρξής του συντηρήθηκε η εθνική ταυτότητα των Ελλήνων.

Ας μην γλιόμαστε! Ο αυτοπροσδιορισμός μας ως Ελλήνων δεν πέρχεται από τα χαρτιά που μας αποδίδουν ή πιστοποιούν την υπηκοότητα μας. Ο Ελληνισμός διαμορφώνεται στη συνείδησή μας μέσα από μία σειρά εμπειριών και βιωμάτων που αφορούν τη γλώσσα, την ιστορία, τα ήθη και τα έθιμα μας, μα προπαντός την ορθόδοξη πίστη μας. Ποιος Έλληνας (ωστόσο μέλος της Χριστού εκκλησίας και μη) δεν επικαλείται το όνομα της Παναγίας σκάθε δύσκολη στιγμή, ποιος δεν έχει πισκφτί τον ναό για να ανάψει ένα κερι (δείχνοντας έτσι -ακόμη κι αν δεν το γνωρίζει- ότι δοξάζει τον Χριστό, που με το φως του έρχεται να σβήσει το σκοτάδι από τη ζωή μας), ποιος δεν έχει σημάσει (έστω και σαν να παίζει μαντολίνο) το σημείο του σταυρού στο σώμα του;

Και πολύ εύλογα εδώ, κάποιος κακντροχής ή και αδαής (δεν κατηγορούμε κανέναν) θα αναρωτηθεί και θα πει... πτάξει, σωστά τα όσα λέτμιας και πρόκειται για συνήθειες που λίγο πολύ όλοι έχουμε. Το Βυζάντιο όμως τι σχέση έχει και πώς συνδέεται με όλα αυτά;

Τα λίγα που αναφέραμε και άλλα πολλά που δεν ήπαμε πιστοποιούν απλά ότι το Βυζάντιο είναι ακόμη ζωντανό! Ο Έλληνας επικαλείται την Παναγία. Κι οι Βυζαντινοί το ίδιο έκαναν. Ο Ακάθιστος Ύμνος «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ τα νικητήρια», που ψάλλεται και σήμερα είναι το «μεγάλο ευχαριστώ» των Βυζαντινών στο πρόσωπο της Παναγίας, που έσωσε την Πόλη από τους χθρούς.

Κάποια πολύ απλά παραδείγματα λοιπόν, έρχονται να πιστοποιήσουν όσα πολύ εύστοχα αποκρίθηκε το 1827 ο Ιωάννης Καποδίστριας, όταν ρωτήθηκε τι πρέπει να ννοήσουμε λέγοντας Ελλάδα. Απάντησε: «Το Ελληνικόν Έθνος, συγκείται εκ των ανθρώπων, οίτινες από Αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως, δεν έπαυσαν ομολογούντες την Ορθόδοξον πίστιν».

Οι Έλληνες σήμερα συνεχίζουμε άραγε αυτή την ομολογία; Ας αναρωτηθούμε όλοι... κι ας ευχηθούμε η θτική ή αρνητική απόκριση

μας να αποτελέσει φαλτήριο για ανάταση πνεύματος! Αυτό χρταζόμαστ και οι δυο πλευρές. »

Μετά το διάλειμμα, ακολούθησε η δεύτερη συνεδρίαση της Ολομέλειας της Εθνοσυνελεύσεως των Νέων. Κατά τη διάρκειά της, έλαβαν το λόγο πολλά Μέλη της Εθνοσυνελεύσεως, τα οποία σχολίασαν τα επιμέρους θέματα εργασίας και ανέπτυξαν εκτενώς τις απόψεις τους. Συνδιαλέχθηκαν και κατέθεσαν την άποψή τους για τις αξίες που κατηύθυναν τους Αγωνιστές του 1821, την επικαιρότητά τους και τη σημασία τους στον οραματισμό για το μέλλον της πατρίδας μας.

Στο τέλος, τον λόγο έλαβε ο Καθηγητής Λαογραφίας του ΔΠΘ και Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, κ. Εμμανουήλ Βαρβούνης, ο οποίος και συνεχάρη όλους, συντονιστές και μέλη της Εθνοσυνελεύσεως, ενώ συνόψισε τα πορίσματα των εργασιών αυτής.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκέπτεστε τον [διαδικτυακό ιστότοπο www.ekklisia1821.gr](http://www.ekklisia1821.gr), που η Εκκλησία της Ελλάδος ειδικώς δημιούργησε για το σύνολο των επετειακών δράσεων του έτους αυτού, καθώς και τους αντίστοιχους λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: [Facebook](#), [Twitter](#), [Instagram](#), [Youtube](#) (@ekklisia1821).

Εκ της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος